

9 במרץ 2013

לכבוד
חברי ועדת הפנים והגנת הסביבה

לכבוד
ח"כ מירי רגב
יו"ר ועדת הפנים והגנת הסביבה

שלום רב,

הנדון: הצעת חוק לייעול האכיפה והפיקוח העירוניים ברשויות המקומיות (הוראת שעה) –

שינוי התוספת הראשונה

1. ביום 10.3.2014 תובא לאישור בפני הוועדה ההצעה שבנדון, אשר מטרתה להוסיף **חמש עשרה** רשויות מקומיות לרשימת 26 הרשויות המקומיות המשתתפות בפיילוט "השיטור העירוני". **אנו מתנגדים להצעה שבנדון וקוראים לכם שלא לאשרה מן הטעמים שיובהרו להלן.**
2. ביום 3.8.2011 עבר בכנסת החוק לייעול האכיפה והפיקוח העירוניים ברשויות המקומיות (הוראת שעה), התשע"א-2011, אשר במסגרתו הוסמכו פקחים עירוניים בסמכויות מורחבות והוקם מערך אכיפה עירוני שיסייע למשטרת ישראל בפעולות למניעת אלימות. על פי החוק המקורי, **ב-13 רשויות מקומיות בלבד** הוקנו לפקחים סמכויות מיוחדות למניעת מעשה אלימות, ובין היתר הסמכות לדרוש מאדם להזדהות והסמכות לערוך חיפוש על גופו.
3. כידוע, הרחבת סמכויות הפקחים במסגרת פרויקט השיטור העירוני מעלה בעיות וחששות כבדים אשר נידונו בהרחבה בדיוני ועדת הפנים בהוראת השעה שבנדון: חשש להתנערות מחובותיה של המשטרה בהתמודדות עם תופעת האלימות; החשש מפני העברת סמכויות ותפקידים "שיטוריים" לגורמים מחוץ למשטרה; פוטנציאל ליצירת הפליה בשירותי השיטור הניתנים לרשויות שונות.
4. לאור חששות אלה, הוחלט כי השיטור העירוני יוגבל **לפרויקט מצומצם וניסיוני** על מנת להבטיח כי **צעד קיצוני כל כך של מתן סמכויות ותפקידים שיטוריים לפקחים ילווה בפיקוח ובקרה צמודים.**
5. למרות זאת, **בתוך זמן קצר הוכפל מספר הרשויות המשתתפות בפיילוט.** במאי 2012 הוספו 4 רשויות נוספות לפיילוט בטענה, כי קיים צורך דחוף בחיזוק הביטחון בערים מסוימות על רקע גל אלימות ששטף בזמנו את המדינה. בנובמבר 2013 הוספו 9 ערים נוספות לפיילוט "לאור הצלחת הפיילוט", וכעת מוגשת בקשה לצרף עוד 15 רשויות נוספות.
6. בקשת השר לביטחון פנים להרחיב את הפיילוט מוסברת "על בסיס עמדת הגורמים המקצועיים במשרדי ובמשטרת ישראל והביקוש הגובר מצד רשויות מקומיות נוספות להיכלל בפיילוט".
7. **הרחבה נוספת של הפיילוט חותרת תחת תכלית הפיילוט ומהותו.** נוכח הסכנות הטמונות בפיילוט, יש להמשיך לקיים את הפיילוט במתכונת מצומצמת ותוך פיקוח ומעקב צמוד של הוועדה והגורמים הרלוונטיים במשרד לביטחון פנים. החלטה על הרחבת הפיילוט צריכה

להתקבל רק בתום הפיילוט על סמך בחינה מקיפה ומעמיקה של תוצאות הפיילוט, הצלחתו להשיג את המטרות שהוצבו בפניו והתמודדות עם החששות שהועלו מפני פגיעה יתרה בזכויות אדם.

8. אין זה סביר להרחיב עוד את הפיילוט בטרם נערכה בחינה רצינית של הצלחתו ונבחנו שאלות קריטיות הנוגעות לפעילות במסגרת הפיילוט: רמת ההכשרה שקיבלו הפקחים; החשש לפגיעה בזכויות אדם עקב הרחבת הסמכויות של הפקחים; החשש לפגיעה בהיקף השוטרים; היכולת של הרשויות המקומיות לעמוד בעלויות הוספת הפקחים וכו'.

9. בנוסף, בחינת הצלחת הפיילוט אמורה להיעשות, כך על פי החוק, על בסיס השוואה בין הרשויות הנמצאות בפילוט לבין אלה שלא. הרחבה של הפיילוט לכדי כמעט 40 רשויות מקומיות פוגעת באפשרות לבחון את יעילותו על בסיס השוואה בין מדגם קטן של רשויות לעומת יתר הרשויות בארץ.

10. כמו כן, מהנתונים שנמסרו לוועדה על פי סעיף 19 לחוק, **לא ניתן ללמוד על השגת מטרות הפיילוט: להביא לירידה במספר אירועי האלימות.** המדדים שלפיהם יש לבחון את יעילות הפיילוט הינם מספר עבירות האלימות שבוצעו ברשויות הנמצאות בפילוט לעומת הרשויות שאינן בפילוט. מהנתונים שנמסרו לוועדה לא ניתן להסיק, כי קיימת ירידה במספר העבירות בערים בהן פועל הפיילוט.

11. זאת ועוד, **הדיווחים שהובאו בפני ועדת הפנים היו חלקיים ביותר ולא כללו את כלל החובות המוגדרות בחוק:**

א. דיווח על תלונות שהוגשו בהקשר להפעלת סמכויות על ידי פקח (סעיף 17 לחוק);

ב. מספר המקרים שבהם עשו פקחים שימוש בכל אחת מסמכויותיהם (סעיף 19(4) לחוק);

12. בנוסף, יש לזכור כי מבנה הפיילוט מתנה קבלת תוספת שוטרים למערך השיטור העירוני ביכולתה של הרשות המקומית לממן את תוספת הפקחים העירוניים למערך. כידוע, רשות אחת (שפרעם) כבר נאלצה לפרוש מהפיילוט, ככל הנראה, בשל חוסר יכולת כלכלית. **בטרם מורחב הפיילוט לרשויות נוספות יש לפתור את בעיית אי השוויון הנובעת ממבנה הפיילוט ולהבטיח כי תושבי כל הרשויות יוכלו ליהנות משרותי אכיפת חוק ברמה גבוהה ושוויונית ללא קשר ליכולות הכלכליות של הרשות.**

13. מהטעמים המפורטים לעיל, אנו סבורים, כי הרחבת הפיילוט אינה ראויה ואין לאשר אותה.

בברכה,

אן סוציין, עו"ד